

VILNIAUS LOPŠELIS-DARŽELIS „STRAZDELIS”

SVEIKATOS STIPRINIMO PROGRAMA 2019 - 2023 M.

Programos rengimo grupė: Vadovė Liudmila Gečienė. Koordinatorė Vitalija Pumputienė.

Darbo grupė: Lolita Paškauskaitė, Rūta Skukauskienė, Asta Unikauskienė, Giedrė Remeikaitė, Povilas Gancevičius

*Vilnius
2018 m.*

TURINYS

I. BENDROSIOS NUOSTATOS	2
II. MOKYKLOS SVEIKATINIMO VEIKLOS (SSGG) ANALIZĖ	3
III. PAGRINDINIAI TAIKYTINI SVEIKATOS UGDYMO PRINCIPAI.....	7
IV. PROGRAMOS TIKSLAS IR UŽDAVINIAI	8
V. SVEIKATOS STIPRINIMO PROGRAMOS PRIEMONĖS.....	9
VI. ĮTVIRTINTOS SVEIKOS GYVENSENOS TRADICIJOS IR LAUKIAMŲ REZULTATAI	18
VII. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS	19
VIII. PRIEDAS: SVEIKOS GYVENSENOS UGDYMO DARŽELYJE ANKETINĖS APKLAUSOS REZULTATAI.....	20
IX. NAUDOTA LITERATŪRA	25

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

Institucijos pavadinimas – Vilniaus lopšelis –darželis „Strazdelis“, ikimokyklinio ugdymo įstaiga. Adresas – Igno Šimulionio g. 14, LT- 04330 Vilnius.

Teisinė forma – darželis yra Vilniaus savivaldybės biudžetinė, nesiekianti pelno ikimokyklinio ugdymo institucija. Ji savo veikloje vadovaujasi Lietuvos Respublikos konstitucija, vaiko teisių konvencija, Vaiko gerovės valstybės politikos koncepcija, Švietimo ir kitais įstatymais, Vyriausybės nutarimais, Švietimo ir mokslo ministerijos norminiais teisės aktais ir Darželio nuostatais.

Lopšelio- darželio „Strazdelis“ Sveikatos ugdymo ir stiprinimo programa reglamentuoja vaikų sveikatos ugdymą ir stiprinimą nuo 1 iki 7 metų. Nuo 1999 metų darželis įtrauktas į sveikatą stiprinančių mokyklų tinklą. Į daugelį sveikatos ugdymo ir stiprinimo sričių integruojama darželio prioritentinė kryptis – muzikinis- meninis ugdymas, skatinama vaikų saviraiška ir kūrybiškumas. Įgyvendinami ilgalaikiai sveikatos ugdymo projektai: „Kuriame sveikos gyvensenos darželį“, „Sveikata ir saugi gyvensena – mūsų visų rūpestis“, „Kaip palengvinti vaikų adaptaciją“, kurio tikslas sudaryti visas sąlygas šeimai adaptacijos laikotarpiu būti su savo vaiku ir tapti bendradarbiavimo partneriais. Socialiniams bei sunkumų įveikimo gebėjimams įgyti, emocinei savijautai pagerinti nuo 2002 metų įgyvendinama tarptautinė programa „Zipio draugai“, šios programos integravimas praturtina ugdymo turinį, skatina pedagogus ieškoti netradicinių sveikatos ugdymo metodų ir formų. Darželis aktyviai dalyvauja Vilniaus m. savivaldybės Visuomenės sveikatos biuro projektuose.

Turime atskirą sporto salę, vidaus grūdinimosi baseinėlį, veikia renovuotas lauko baseinas. Lauke ir sporto salėje įrengtos krepšinio aikštelės, dviračių takai, sudaromos sąlygos judėjimui, sportiniams žaidimams bei judesių lavinimui. Darželyje teikiama specialioji logopedo pagalba vaikams, turintiems įvairaus sudėtingumo kalbos ir komunikacijos sutrikimų.

Ugdymo procese darželis įgyvendina pačių parengtą Ikimokyklinio ugdymo programą ir Bendrąją priešmokyklinio ugdymo ir ugdymosi programą.

Siekiant sudaryti palankias sąlygas vaiko fizinei ir dvasinei raidai, būtina perimti tautos sveikos gyvensenos dvasią, puoselėti visas vaiko galias, lemiančias jo asmenybės raidą, dvasinį tobulėjimą ir integraciją į visuomenę. Svarbu pasiekti, kad fizinis ugdymas būtų pilnavertis ir prasmingas, stiprinantis ne vien kūną, bet ir dvasines galias.

Aktualiausias siekis – pažinti vaiką, saugoti ir stiprinti sveikatą bei išugdyti savarankišką, stiprią, kūrybiškai mąstančią, pasitikinčią savimi asmenybę. Tėvų ir pedagogų sąveika – pirmas žingsnis sudarant palankias sąlygas vaikų fizinės prigimties atskleidimui, sveikatos stiprinimui ir fizinių galių plėtojimui.

II. MOKYKLOS SVEIKATINIMO VEIKLOS (SSGG) ANALIZĖ

Veiklos sritys	Stipriosios pusės	Silpnosios pusės
<p>Sveikatos stiprinimo veiklos valdymo struktūra, politika ir kokybės užtikrinimas ikimokyklinio ugdymo mokykloje</p>	<p>Sveikatos stiprinimo veiklą organizuojanti grupė atnaujinta 2013 m. Grupė sudaryta iš pedagogų. Grupės nariai pagal kompetenciją ir polinkius pasiskirstę atsakomybę už atskiras veiklos sritis. Grįžus iš pasitarimų, konferencijų informacija pateikiama visai ikimokyklinio ugdymo mokyklos bendruomenei. Tėvams informacija pateikiama internetiniame darželio puslapyje. Dauguma bendruomenės narių aktyviai dalyvauja svarstant, priimant sprendimus, susijusius su sveikatos stiprinimu. Visi darželio vaikai dalyvauja sveikatos stiprinimo veikloje. Ikimokyklinio ugdymo mokyklos vadovas įvairiais būdais remia ir skatina sveikatos stiprinimo procesus mokykloje. Sveikatos stiprinimas atspindi ikimokyklinio ugdymo mokyklos strateginiame plane, mokyklos vizijoje, misijoje, neatsiejama ugdymo turinio dalis, įtrauktas į mokyklos metinės veiklos ugdymo planus. Visuomenės sveikatos priežiūros organizavimas grindžiamas mokyklos ir visuomenės sveikatos biuro bendradarbiavimu. Dauguma bendruomenės narių yra susipažinę su sveikatos priežiūros specialisto, dietisto funkcijomis. Ikimokyklinio ugdymo mokykloje yra sveikatos stiprinimo veiklos vertinimo sistema, vertinimas planuojamas ir įgyvendinamas numatytais terminais. Dauguma bendruomenės narių dalyvauja aptariant sveikatos stiprinimo veiklos vertinimo rezultatus (mokytojų tarybos posėdžiai, įstaigos tarybos posėdžiai, bendruomenės susirinkimai). Vertinimo išvados panaudojamos sveikatos stiprinimo veiklos planavimui, tobulinimui.</p>	<p>Sveikatos stiprinimo grupėje nėra tėvelių.</p> <p>Sveikatos stiprinimo veiklą organizuojančios grupės pasitarimai vyksta nereguliariai, pagal poreikį, su priimtais sprendimais supažindinama bendruomenė.</p> <p>Visuomenės sveikatos priežiūros specialisto darbą tik dalis bendruomenės vertina gerai.</p>

<p>Psichosocialinė aplinka</p>	<p>Dauguma bendruomenės reguliariai informuojami apie esminius sprendimus, susijusius su sveikatos stiprinimu (bendruomenės susirinkimai, mokytojų posėdžiai, tėvų susirinkimai, skelbimų lentos, internetinis puslapis ir kt.). Visi vaikai įtraukiami į mokyklos sveikatos stiprinimo ir ugdymo veiklą (kasdieninių veiklų tvarkaraštis, šventės, projektai, įvairūs renginiai, konkursai ir kt.). Daugumai ikimokyklinio ugdymo mokyklos bendruomenės narių, ypač tėvams (tėviams), globėjams ar rūpintojams sudarytos galimybės dalyvauti sveikatos stiprinimo ir ugdymo veikloje (projektai, konkursai, šventės, išvykos ir t.t.). Vyresni vaikai žino kur kreiptis pagalbos, susidūrus su agresyviu kito asmens elgesiu ar nukentėjus nuo jo (priešmokyklinėse gr. vykdoma tarptautinė programa „Zipio draugai“). Kasmet dalyvaujame Zipio draugų programoje „Savaitė be patyčių“</p>	<p>Ne visi tėveliai supažindinti su smurto ir patyčių prevencijos, intervencijos ir stebėsenos vykdymo tvarkos aprašu. Nevykdoma anoniminė bendruomenės narių apklausa apie smurtą ir patyčias.</p>
<p>Fizinė aplinka</p>	<p>Ikimokyklinio ugdymo mokyklos teritorija atitinka vaikų skaičių. Ji yra aptverta tvora. Užtikrinant vaikų saugumą įrengti automatiniai vartai įvažiavimui į teritoriją. Kiekviena grupė turi savo žaidimų aikštelę. Teritorijoje daug želdinių (medžių, krūmų, gėlynų), jie tinkamai prižiūrimi. Smėlis žaidimo aikštelių dėžėse keičiamas kiekvieną pavasarį. Dėžės saugomos nuo užteršimo.</p> <p>Žaidimo aikštelėse sudaryta galimybė apsaugoti vaikus nuo tiesioginių saulės spindulių ir kritulių (pavėsinės, skėčiai nuo saulės, medžių pavėsis). Visų aikštelių pavėsinių stogai atitinka higienos reikalavimus. Suremontuotas lauko baseinas, kur įrengti takeliai plokščiapėdystės profilaktikai. Teritorija yra gerai prižiūrima, reguliariai valoma, vasarą pjaunama žolė, žiemą smėliu barstomi takeliai. Buitinių atliekų konteinerių aikštelė tinkamai įrengta, gerai prižiūrima, valoma, konteineriai dezinfekuojami, šiukšlės išvežamos laiku. Visų ugdymo patalpų įrengimas atitinka sveikatos saugos reikalavimus. Visų ugdymo patalpų baldai saugūs, tvarkingi. Vaikai valgo grupių kambariuose. Visos ikimokyklinio ugdymo mokyklos patalpos atitinka sveikatos saugos reikalavimus. Užtikrinant vaikų saugumą pakeistos lauko durys, įrengtos telefospynės. Kūno kultūrai įrengta atskira salė, kuri atitinka ikimokyklinio ugdymo mokyklos higienos normos reikalavimus. Visose patalpose yra tinkamas, ikimokyklinio ugdymo mokyklos higienos normos reikalavimus atitinkantis apšvietimas. Visose gr.,</p>	<p>Ne visi lauke esantys įrenginiai yra saugūs, atitinka higienos normos reikalavimus. Pastebėjome, kad sveikatai palankus maitinimas turi būti įvedamas palaipsniui. Nėra rašomas atskiras meniu alergiškiems vaikams. Ikimokyklinio ugdymo mokyklos biudžete nenumatyta tikslinių lėšų mokymo, metodinėms medžiagoms ir priemonėms sveikatinimo programos įgyvendinimui įsigyti.</p>

	<p>salėse yra apsaugos nuo tiesioginių saulės spindulių (žaliuzės). Patalpose palaikoma tinkama ikimokyklinio ugdymo mokyklos higienos normos reikalavimus atitinkanti temperatūra. Ikimokyklinio ugdymo mokykla yra tylioje vietoje, teritorija apželdinta. Triukšmo lygis patalpose neviršija higienos normos reikalavimų. Visiems darbams ir ugdymo procesui, išvykoms yra parengtos darbų saugos instrukcijos. (Parengtos ir patvirtintos darbuotojų saugos ir sveikatos instrukcijos, Turizmo ir išvykų organizavimo tvarkos aprašas). Visose grupėse yra pirmosios pagalbos vaistinėlės, kurios kasmet atnaujinamos. Atsižvelgiant į vaikų amžių ir sveikatos būklę kasdien organizuojama aktyvi vaikų fizinė veikla. Išnaudojamos visos galimybės vaikus vesti į lauką kasdien. Maitinimas organizuojamas vadovaujantis sveikos mitybos principais. Pradėtas taikyti Sveikatai palankus valgiaraštis.</p>	
<p>Žmogiškieji ir materialieji ištekliai</p>	<p>Dauguma mokytojų ir kitų ugdymo procese dalyvaujančių specialistų teigia, kad jų kvalifikacijos tobulinimui sveikatinimo klausimais skiriama pakankamai dėmesio, bet jaučia poreikį tobulėti, gauti žinių, kad patenkintų didėjančius vaikų poreikius. Dauguma mokytojų visur ir visada savo pavyzdžiu skatina vaikus sveikai gyventi. Dauguma vaikų ir (ar) jų tėvų, globėjų ar rūpintojų teigia, kad jie patys siūlo idėjas sveikatos stiprinimo organizavimo klausimais ir dalyvauja jas įgyvendinant ir vertinant (ryto ratai, treniruotės, akcijos, varžybos, išvykos, piešinių parodos ir konkursai). Įstaigoje dirba kvalifikuoti pedagogai. Pagal galimybes kasmet pasipildome, atnaujiname sportinį inventorių. Vykdomi bendri tarpinstituciniai projektai su mokymo įstaigomis, nevyriausybinėmis organizacijomis.</p>	<p>Ne visos priemonės atitinka šiuolaikinius mokslo ir technikos pasiekimus. Neturime psichologo, socialinio pedagogo</p>
<p>Sveikatos ugdymas</p>	<p>Visi mokytojai įtraukia sveikatos ugdymo temas į grupių ugdomosios veiklos planus, kurie susieti su mokyklos programos turiniu. Rengia ir įgyvendina sveikatos ugdymo projektus. Planuojant veiklą atsižvelgiama į atskirų grupių ir individualius vaikų sveikatos stiprinimo ir ugdymo poreikius. Ikimokyklinio ugdymo mokykla įgyvendina savo parengtą Sveikatos ugdymo programą. Sveikatos ugdyme dalyvauja visi vaikai, jis apima visas amžiaus gr. Taikant sveikatos stiprinimo priemones kreipiamas dėmesys į individualius vaikų poreikius. Ugdymo turinys pritaikytas vaikų patirčiai. Nuolat</p>	<p>Trūksta iniciatyvos kai kuriems pedagogams, tėvai tik epizodiškai dalyvauja sveikatinimo renginiuose. Neturime saugaus eismo priemonių lauko aikštelėse.</p>

	<p>analizuojama, ar sveikatos ugdymas atitinka vaikų poreikius, ar sveikatos ugdymo turinys juos domina, ar pakankamai informacijos jie gauna sveikatos klausimais. Ugdymo procese pakankamai dėmesio skiriama fizinei, protinei, dvasinei ir emocinei sveikatai, jų sąveikai kasdieniniame gyvenime aptarti. Ugdymo procese nagrinėjamos įvairios temos: sveika mityba ir fizinis aktyvumas, sauga, traumų ir nelaimingų atsitikimų prevencija, sveika ir saugi aplinka bei protinė sveikata. Esminis sveikatos ugdymo bruožas – gebėjimų ir vertybinių sveikos gyvensenos nuostatų ugdymas. Mūsų kredo – sveika gyvensena turi tapti gyvenimo būdu, o ne tikslu. Sveikatos ugdymas glaudžiai susijęs su gyvenimo praktika ir laikmečio aktualijomis. Ugdymo procese taikomi patys įvairiausi ugdymo metodai, kurie parenkami atsižvelgiant į nagrinėjamą temą, vaikų pasiruošimą ir poreikius. Dauguma vaikų (nuo 5 m.) teigia, kad sveikatos temos ir užsiėmimai juos domina. Tėvai (įtėviai), globėjai ar rūpintojai susirinkimų metu skatinami išsakyti savo nuomonę dėl sveikatos ugdymo organizavimo ir turinio. Dauguma tėvų (įtėvių), globėjų ar rūpintojų teigia, kad jie yra susipažinę su sveikatos ugdymo turiniu ir jam pritaria.</p>	<p>Dalis tėvų, globėjų ar rūpintojų teikia pasiūlymus, dalyvauja aptariant priemones susijusias su sveikatos stiprinimu (išvykų organizavimas, ryto ratų vedimas sveikatinimo klausimais, dalyvavimas sporto šventėse ir kt.).</p>
<p>Sveikatą stiprinančios mokyklos veiklos sklaida ir tęstinumo laidavimas ikimokyklinio ugdymo mokykloje</p>	<p>Sveikatą stiprinančios mokyklos sampratos sklaidos ir tęstinumo priemonės numatytos sveikatos stiprinimo veiklą organizuojančios grupės planuose. Dauguma mokytojų, kitų specialistų yra susipažinę su sveikatą stiprinančios mokyklos samprata. Dauguma mokytojų nurodo, kad sukaupta daug ir įvairių sveikatos stiprinimo veiklos pavyzdžių. – atviri renginiai pedagogams, atvirų durų dienos tėvams, bendri projektai, įvairios šventės, konkursai, atvirų veiklų konspektai, vykdytų sveikatos projektų atskaitos, švenčių, pramogų scenarijai, nuotraukos.</p> <p>Dauguma mokytojų, kitų ugdymo procese dalyvaujančių specialistų yra susipažinę su sveikatos stiprinimo veikla, nes aktyviai joje dalyvauja. Sveikatos stiprinimo veikla yra nuolat pristatoma tėvams (įtėviams), globėjams ir rūpintojams įvairių renginių metu ir kitomis priemonėmis - per grupių susirinkimus, visuotinius susirinkimus, informaciniai stendai, interneto svetainėje www.strazdelis.lt ir kt. Daugėja bendruomenės narių, susipažinusių su sveikatos stiprinimo veikla. Informacija apie</p>	<p>Nepakankamai dalijamės gerą darbo patirtimi su kitomis institucijomis. Neužmegzti ryšiai su sveikatą stiprinančių mokyklų tinkle esančiomis įstaigomis. Kadangi vyksta tėvėlių kaita (vaikai išvyksta į mokyklą, atvyksta kiti vaikai), būtina nuolat pažindinti tėvelius su sveikatą stiprinančios mokyklos samprata ir vykdoma</p>

	sveikatą stiprinančios mokyklos sampratą, sveikatos stiprinimo veiklą pateikiama periodiškai.	veikla.
--	---	---------

Galimybės	Grėsmės
<p>Į sveikatos stiprinimo grupės veiklą įtraukti kūno kultūros specialistą, visuomenės sveikatos specialistą, tėvelius. Tobulinti ugdymo procesą, jį individualizuoti ir diferencijuoti, taikyti pažangias ugdymo technologijas ir metodikas. Dalyvauti ir patiems inicijuoti, bei organizuoti sveikatinimo projektus, konkursus, įvairias veiklas.</p> <p>Atnaujinti judėjimą skatinančius įrenginius lauke.</p> <p>Plėsti bendradarbiavimą su kitomis švietimo įstaigomis, perimti jų gerąją praktiką, dalintis savo patirtimi. Bendradarbiaujant su socialiniais partneriais plėsti sveikatinimo erdves, tobulinti tėvų informuotumą ir švietimą sveikatinimo srityje.</p>	<p>Gali atsirasti kai kurių požiūrių nesutapimų tarp šiuolaikinių tėvų ir brandžių pedagogų. Tėveliams trūksta elementarių žinių apie vaikų sveikatos stiprinimą.</p> <p>Ne visi pedagogai pakankamai išmano informacinių technologijų naudą ir ne visi moka gerai jomis naudotis.</p> <p>Skirtingų poreikių vaikai grupėse apsunkina ugdymo individualizavimo galimybes</p>

III. PAGRINDINIAI TAIKYTINI SVEIKATOS UGDYMO PRINCIPAI

Vaiko fizinės prigimties tobulinimui, sveikatos stiprinimui ir fizinių galių plėtojimui bei programoje numatyto tikslo realizavimui taikomi šie principai:

1. **Humaniškumo principas.** Siekiama sudaryti palankias sąlygas normaliai vaiko fizinei raidai pagal amžiaus ypatumus, individualias savybes, prigimtį. Atsižvelgiama į kiekvieno vaiko sveikatos būklę ir charakterį.
2. **Demokratiškumo principas.** Auklėtoja turi teisę pati rinktis sveikatos ugdymo metodus, kurti naujas ugdymo formas. Pedagogai atsako už sveikatos stiprinimą, ugdymo rezultatus, pasirengimą mokyklai. Ugdo gebėjimą įsisąmoninti demokratijos pradmenis ir vertybes, kurių

prireiks tolimesniame vaiko gyvenime.

3. **Diferencijavimo principas.** Atsižvelgiant į ugdymo šeimoje tradicijas ir patirtį, taikomi skirtingi sveikatos ugdymo būdai, metodai ir formos. Jie turi atitikti vaikų mažiaus ypatumus, kiekvieno vaiko temperamentą, charakterį, savijautą, poreikį judėti. Parenkami korekcinio pobūdžio pratimai vaikams, kuriems reikia šalinti vienokius ar kitokius nukrypimus nuo normos. Judriųjų ir sporto žaidimų krūvis dozuojamas atsižvelgiant į individualias vaikų ypatybes. Diferencijuotai ugdomi fiziniai gebėjimai.
4. **Integracijos principas.** Tenkinami svarbiausi judėjimo, fizinio ir psichinio saugumo, socialinio ugdymo poreikiai, užtikrinama jų darna, garantuojama vaiko sveikatos, ugdymo šeimoje ir darželyje darna. Kūno kultūroje integruojamas meninis, protinis, dorinis ir estetiškas ugdymas
5. **Sistemiškumo ir nuoseklumo principas.** Be dviejų-trijų organizuotų kūno kultūros valandėlių ir grūdinimosi pratybų vidaus baseinėlyje (pagal tvarkaraščius), sudaromos sąlygos natūraliam vaikų judėjimui ir organizuojama kitokia fizinė veikla: įvairūs sportiniai žaidimai, pramogos, sveikatos dienos, sporto šventės, žaidimai su vandeniu lauko baseine. Fiziniai pratimai nuosekliai ir sistemingai sunkinami, atsižvelgiant į vaikų amžių, individualias ypatybes, charakterį, sveikatos būklę, fizinį pajėgumą.
6. **Partnerystės su šeima principas.** Plėtojami bendradarbiavimu ir pasitikėjimu pagrįsti santykiai sveikatos ugdymo ir stiprinimo srityje.
7. **Vaizdumo principas.** Judesių suvokimo efektyvinimui, saugios ir sveikos gyvensenos ugdymui, teigiamų emocijų žadinimui, sveikos gyvensenos nuostatų įtvirtinimui naudojamos įvairios priemonės: muzika, teatras, dailė ir kitokia meninė raiška. Judesiais, garsais, mimika imituojami pasakų personažai, gyvūnai, paukščiai, gamtos reiškiniai, rengiami spektakliai, organizuojamos piešinių, keramikos darbų parodos.

IV. PROGRAMOS TIKSLAS IR UŽDAVINIAI

Tikslas:

Visapusiškas vaiko sveikatos stiprinimas, saugojimas ir puoselėjimas vykdant kryptingą ir sistemingą ugdymo procesą.

Uždaviniai:

1. Formuoti vaikų sveikatą stiprinančius fizinius, psichinius ir socialinius gebėjimus bei sudaryti jiems galimybę realizuotis, užtikrinant jų kokybę.
2. Kurti ir puoselėti gerus ikimokyklinio ugdymo mokyklos bendruomenės narių tarpusavio santykius.
3. Kurti sveiką, saugią darbo ir ugdymosi aplinką. Gausinti ir racionaliai panaudoti materialiuosius išteklius.
4. Užtikrinti, kad ikimokyklinio ugdymo mokykloje vykstantys procesai stiprintų bendruomenės narių sveikatą.
5. Vykdyti sveikatą stiprinančios mokyklos veiklos sklaidą mokykloje, rajone, respublikoje.
6. Skatinti socialinių partnerių dalyvavimą kuriant sveikatą stiprinantį darželį.

V. SVEIKATOS STIPRINIMO PROGRAMOS PRIEMONĖS**1-a veiklos sritis. SVEIKATOS STIPRINIMO VEIKLOS VALDYMO STRUKTŪRA, POLITIKA IR KOKYBĖS UŽTIKRINIMAS**

Tikslas – plėtoti sveikatos stiprinimo veiklos kokybę.

Uždavinys. Tobulinti sveikatos stiprinimo procesų įgyvendinimą ir vertinimą lopšelyje-darželyje.

Eil.Nr.	Priemonė	Data	Atsakingi asmenys
1.	Atnaujinti sveikatos stiprinimo veiklą organizuojančią grupę įtraukiant kūno kultūros pedagogą, tėvų atstovą, dietistę. Paskirstyti atsakomybę už atskiras veiklos sritis, aktyvinti grupės veiklą.	2019-01	Direktorė
2.	Informaciją iš pasitarimų, konferencijų, mokymų perteikti	2019-2023 m.	SSV grupės nariai

	visai mokyklos bendruomenei.		
3.	Įtraukti didžiąją daugumą bendruomenės, ypač tėvų, į sveikatą stiprinančių priemonių organizavimą bei dalyvavimą.	2019-2023 m.	SSV grupės nariai
4.	Sveikatos stiprinimo priemonės įtraukti į strateginį planą, metinius veiklos planus, ugdymo planus grupėse.	2019-2023 m.	Direktoriaus pavaduotoja ugdymui
5.	Visuomenės sveikatos priežiūrą organizuoti bendradarbiaujant su sveikatos biuru. Reguliariai supažindinti personalą su vaikų sveikatos problemomis, rizikos veiksniais, profilaktinėmis priemonėmis, jas aptarti.	2019-2023 m.	Sveikatos priežiūros specialistas
6.	Parengti sveikatos priežiūros veiklos planą ir būtinas patvirtintas tvarkas (mokinių apžiūros dėl asmens higienos, dėl veiksmų mokiniui susirgus ar patyrus traumą, dėl pirmosios pagalbos suteikimo. Dėl pagalbos mokiniui, sergančiam lėtine neinfekcine liga). Su jomis supažindinti bendruomenę.	2019 m.	Sveikatos priežiūros specialistas
7.	Sveikatos stiprinimo veiklos rezultatų analizė. Įtraukti kuo	Kartą per metus	SSV grupės nariai

	daugiau bendruomenės narių į sveikatos stiprinimo veiklos vertinimą.		
--	--	--	--

Laukiamas rezultatas – suaktyvės sveikatos stiprinimą organizuojančios grupės veikla, bendruomenės nariai gaus išsamesnę informaciją, patobulės sveikatos stiprinimo veiklos vertinimo sistema.

2 veiklos sritis. PSICHOLOGINĖ APLINKA

Tikslas – užtikrinti glaudų bendradarbiavimą tarp lopšelio-darželio bendruomenės narių.

Uždavinys. Skatinti bendravimą ir gerus tarpusavio santykius tarp pedagogų, vaikų ir tėvų.

Eil.Nr.	Priemonė	Data	Atsakingi asmenys
1.	Kasmet atlikti tyrimą - apklausą apie vaikų adaptaciją, aptarti vaikų adaptacijos vyksmą.	Kasmet	Direktorė
2.	Tenkinti specialiųjų ugdymosi poreikių vaikų poreikius.	2019-2023 m.	Vaiko gerovės komisija
3.	Dalyvauti seminaruose streso, krizių valdymo, bendravimo įgūdžių tobulinimo klausimais.	2019-2023 m.	SSV grupės nariai
4.	Dalyvauti tarptautinėje programoje „Zipio draugai“. Dalyvauti „Savaitė be patyčių“.	2019-2023 m.	Priešmokyklinės grupės pedagogės
5.	Anketinių apklausų, susirinkimų ir individualių pokalbių metu tirti tėvų poreikius ir lūkesčius sveikatinimo	2019-2023 m.	SSV grupės nariai

	klausimais.		
6.	Sudaryti galimybes tėveliams dalyvauti sveikatos stiprinimo ir ugdymo veikloje (ryto ratai, edukaciniai užsiėmimai, išvykos į darbovietes ir kt.)	2019-2023 m.	Direktoriaus pavaduotoja ugdymui
7.	Bendradarbiauti su Vilniaus m. PPT tarnybos specialistais. Visuomenės sveikatos priežiūros specialisto, logopedo, psichologo ir kitų specialistų dalyvavimas mokyklos sveikatos stiprinimo veikloje.	2019-2023 m.	Direktorė
8.	Supažindinti bendruomenę su smurto ir patyčių prevencijos, intervencijos ir stebėsenos vykdymo tvarkos aprašu	2019 m.	Vaiko gerovės komisija
9.	Planuoti prevencines priemones ugdomojoje veikloje, aiškinant grubaus, agresyvaus elgesio pasekmes.	2019-2023 m.	SSV grupės nariai

Laukiamas rezultatas – bendruomenės nariai bendradarbiaus siekdami bendrų sveikatos stiprinimo ir saugojimo tikslų, bus tenkinami vaikų, tėvų ir darbuotojų lūkesčiai.

3-a veiklos sritis. FIZINĖ APLINKA

Tikslas – kurti ir puoselėti sveikatos saugos reikalavimus atitinkančią ir sveikatą stiprinančią vaikų ugdymo aplinką.

Uždavinys. Prižiūrėti ir puoselėti lopšelio-darželio patalpas ir teritoriją, užtikrinti, kad mokykloje vykstantys procesai stiprintų bendruomenės narių sveikatą.

Eil.Nr.	Priemonė	Data	Atsakingi asmenys
1.	Atnaujinti ir papildyti lauko edukacines aplinkas (lauko įrengimai, priemonės judėjimui skatinti, pavėsinės ir kt.).	2019-2023 m.	Direktorė, pavaduotoja ūkio reikalams, pavaduotoja ugdymui
2.	6 grupių modulinio darželio įrengimas.	2019-2023 m.	Direktorė, pavaduotoja ūkio reikalams, pavaduotoja ugdymui
3.	Papildyti grupių edukacines aplinkas šiuolaikiškoms, saugiomis ir estetiškoms ugdymo(si) priemonėmis ir žaislais.	2019-2023 m.	Direktorė, pavaduotoja ūkio reikalams, pavaduotoja ugdymui
4.	Laikytis Higienos normų (patalpų įrengimas ir priežiūra, dienos režimas, apšvietimas, patalpų šildymas ir vėdinimas, triukšmo lygio mažinimas, sveikatos saugos reikalavimų laikymasis ugdymo procese).	2019-2023 m.	Visuomenės sveikatos priežiūros specialistė
5.	Išnaudoti visas galimybes vaikams būti gryname ore, užtikrinant saugą (šventės, pramogos, ekskursijos, pasivaikščiavimai ir kt.).	2019-2023 m.	Pavaduotoja ugdymui
6.	Pagal galimybes dalyvauti miesto, savivaldybės fizinį aktyvumą skatinančiuose renginiuose.	2019-2023 m.	Pavaduotoja ugdymui

7.	Užtikrinti fizinį vaikų aktyvumą kūno kultūros valandėlių, veiklos lauke metu.	2019-2023 m.	Pavadootoja ugdymui
8.	Organizuoti sveikatos mėnesį - vasaris.	Kasmet	SSV grupės nariai
9.	Kontroliuoti maisto tiekėjo paslaugų kokybę. Siekti subalansuoto ir individualizuoto vaikų maitinimo.	2019-2023 m.	Visuomenės sveikatos priežiūros specialistė, sandėlininkė
10.	Dalyvauti ES ir valstybės remiamose programose „Pienas vaikams“ ir „Vaisių vartojimo skatinimas mokyklose“.	2019-2023 m.	Visuomenės sveikatos priežiūros specialistė, sandėlininkė
11.	Rengti projektus sveikai mitybai populiarinti.	2019-2023 m.	SSV grupės nariai

Laukiamas rezultatas – lopšelio-darželio edukacinės erdvės taps jaukiomis ir saugiomis, bendruomenės nariai aktyviai dalyvaus sveikatinimo renginiuose ir stiprins savo sveikatą, plėsis projektinė sveikatinimo veikla.

4-a veiklos sritis. ŽMOGIŠKIEJI IR MATERIALIEJI IŠTEKLIAI

Tikslas – racionaliai naudoti lopšelio-darželio išteklius sveikatos stiprinimui ir ugdymui.

Uždavinys. Sutelkti lopšelio-darželio bendruomenę sveikatinimo veiklai ir tobulinti jos narių kompetenciją, racionaliai panaudojant turimus materialinius išteklius ir ieškant naujų.

Eil.Nr.	Priemonė	Data	Atsakingi asmenys
1.	Skatinti bendruomenės narius dalyvauti kvalifikacijos tobulinimo ir kt. renginiuose, susijusiuose su sveikatos ugdymu ir sveikos gyvensenos populiarinimu.	2019-2023 m.	Direktorė, pavaduotoja ugdymui
2.	Dalyvauti tarptautinėje programoje „Zipio draugai“.	2019-2023 m.	Priešmokyklinio ugdymo pedagogės
3.	Keistis informacija ir gerąja patirtimi įstaigoje ir už jos ribų.	2019-2023 m.	Pavaduotoja ugdymui
4.	Maksimaliai išnaudoti specialistų kompetenciją įgyvendinant sveikatos stiprinimo priemones.	2019-2023 m.	Direktorė, pavaduotoja ugdymui
5.	Ieškoti būdų skatinti tėvelius dalyvauti sveikatinimo veikloje.	2019-2023 m.	SSV grupės nariai
6.	Dalyvauti kitų institucijų rengiamuose sveikatos stiprinimo renginiuose, projektuose, programose, akcijose ir kt.	2019-2023 m.	Direktorė, pavaduotoja ugdymui
7.	Kasmet analizuoti priemonių sveikatos saugojimo kompetencijos ugdymui efektyvumą.	Kasmet	SSV grupės nariai
8.	Metodinės medžiagos ir priemonių sveikatos ugdymui įsigijimas.	2019-2023 m.	Pavaduotoja ugdymui

9.	Naujų būdų ir metodų sveikatos ugdymo klausimais paieška ir taikymas.	2019-2023 m.	SSV grupės nariai
10.	Palaikyti glaudų ryšį su socialiniais partneriais.	2019-2023 m.	SSV grupės nariai

Laukiamas rezultatas – bus sudarytos tinkamos sąlygos vaikų, tėvų ir darbuotojų sveikatos saugojimo kompetencijai tobulinti, ugdymo(si) erdvės bus aprūpintos šiuolaikiškėmis priemonėmis ir metodine medžiaga, prasiplės sveikatinimo erdvės, bus užtikrintas sveikos gyvensenos įgūdžių ugdymo(si) tęstinumas ir plėtojimas (darželis-šeima-socialiniai partneriai).

5-a veiklos sritis. SVEIKATOS UGDYMAS

Tikslas – Užtikrinti sveikatos ugdymo kokybę.

Uždavinys. Plėtoti sveikatos ugdymo procesus.

Eil.Nr.	Priemonė	Data	Atsakingi asmenys
1.	Sveikatos ugdymo planavimas pagal vaikų amžių ir individualius poreikius. Į ugdymo planus įtraukti temas, liečiančias įvairius sveikatinimo aspektus (mitybos, judėjimo, žalingų įpročių, saugos, lytiškumo, psichinės sveikatos).	2019-2023 m.	Direktorė, Pavaduotoja ugdymui
2.	Analizuoti sveikatos ugdymo priemonių, ugdymo metodų atitiktį vaikų amžiui, jų poveikį sveikatos stiprinimui.	Kasmet	SSV grupės nariai

3.	Diskutuoti ir analizuoti su tėvais apie planines sveikatinimo priemones.	2019-2023 m	SSV grupės nariai
4.	Prevenčių programų įgyvendinimas	2019-2023 m.	Vaiko gerovės komisija
5.	Atlikti apklausas apie sveikatos ugdymo organizavimą įstaigoje .	Kasmet	SSV grupės nariai

Laukiamas rezultatas – tinkamas planavimas ir veiklos įsivertinimas padės sėkmingai įgyvendinti sveikatos stiprinimo programą ir tobulinti sveikatos stiprinimo procesus įstaigoje. Per sveikatos stiprinimo ir saugojimo temų įvairovę bus skiriama pakankamai dėmesio fizinei, psichinei, emocinei sveikatai.

6-a veiklos sritis. SVEIKATĄ STIPRINANČIOS MOKYKLOS VEIKLOS SKLAIDA IR TĘSTINUMO LAIDAVIMAS

Tikslas – skleisti lopšelio-darželio sveikatos stiprinimo patirtį .

Uždavinys. Skatinti gerosios patirties sklaidą įstaigoje ir už jos ribų.

Eil.Nr.	Priemonė	Data	Atsakingi asmenys
1.	Sveikatos stiprinimo veiklą organizuojančios grupės plane numatyti patirties sklaidos ir tęstinumo priemonės. Teoriniai praktiniai seminarai. Atviros veiklos.	2019-2023 m.	SSV grupės nariai

2.	Įstaigos internetinėje svetainėje, grupių stenduose nuolat talpinti informaciją apie sveikatos stiprinimo veiklą.	Nuolat	SSV grupės nariai
3.	Organizuoti vaikų, darželio darbuotojų ir tėvų darbų parodas sveikos gyvensenos klausimais.	2019-2023 m.	SSV grupės nariai
4.	Bendravimas ir bendradarbiavimas su kitomis ugdymo įstaigomis, mokyklomis, kaip sveikatos stiprinimo procesų tęstinumas.	2019-2023 m.	Direktorė, Pavaduotoja ugdymui SSV grupės nariai
5.	Parengti informacinės medžiagos apie sveikatinimo veiklos patirtį, dalintis gerąja darbo patirtimi su kaimyniniais darželiais.	2019-2023 m.	SSV grupės nariai

Laukiamas rezultatas – Įvairiomis komunikacijos priemonėmis bus vykdoma gerosios darbo patirties sklaida už įstaigos ribų. Pedagogai domėsis naujovėmis, bendradarbiaus su kolegomis iš sveikata stiprinančių mokyklų tinklo.

VI. ĮTVIRTINTOS SVEIKOS GYVENSENOS TRADICIJOS IR LAUKIAMI REZULTATAI

Bendros šeimos ir darželio sporto šventės, projektai. Sveikatingumo savaitės, sveiko maisto ragautuvės – sveikų ir skanių patiekalų gamyba, degustacija, receptai. Kaupiama tėvų ir darbuotojų pasiūlymai sveikos mitybos srityje, pildoma „Sveikų patiekalų receptų knyga“ (pradėta 2002 m.). Sveikos mitybos idėjos diegiamos rengiant perspektyvinius valgiaraščius.

Rengiamos viktorinos, konkursai, pramogos žinių ir įgūdžių įtvirtinimui apie saugų eismą.

Rengiamos ir kaupiamos vaizdajuostės, nuotraukos apie sveikos gyvensenos idėjų įgyvendinimą darželyje.

Siekiant gilesnio vaikų pažinimo, jų ugdymo individualizavimo sveikatos ugdymo srityje atliekama tiriamoji analitinė veikla du kartus per metus – rudenį ir pavasarį (vertinamas vaikų fizinis pasirengimas).

Remiantis tėvų profesionalumu ir kompetencija, sprendžiamos svarbiausios vaikų sveikatos ugdymo problemos, analizuojamos sergamumo priežastys, kartu ieškoma vaikų ligų prevencijos būdų.

Sveikatos ugdymo patirtis apibendrinama, organizuojama jos sklaida rajono, miesto, respublikos ir užsienio pedagogams. Pagal perspektyvinį kvalifikacijos renginių planą dalyvaujame kursuose, seminaruose, Sveiko miesto biuro ir Vilniaus apskrities visuomenės sveikatos ugdymo centro organizuojamuose renginiuose, projektuose.

Tikimės, kad fizinis aktyvumas, sveika mityba, grūdinimas, asmens higiena, aktyvios veiklos ir poilsio kaita, saugi ir sveika aplinka, geras psichologinis mikroklimatas, mažas sergamumas taps gyvenimo būdu, o ne tikslu.

VII. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

Kiekvienas bendruomenės narys gali siūlyti idėjas sveikatos stiprinimo programos plėtrai ir priemonių įgyvendinimui.

Sveikatos stiprinimas yra prioritetas kiekvienam bendruomenės nariui.

Su Sveikatos stiprinimo programa supažindinti visi bendruomenės nariai.

Apie programos vykdymą informuojama darželio „Strazdelis“ internetinėje svetainėje, įstaigos ir grupių informaciniuose stenduose.

Sveikatos stiprinimo programa gali būti koreguojama.

VIII. PRIEDAS: SVEIKOS GYVENSENOS UGDYMO DARŽELYJE ANKETINĖS APKLAUSOS REZULTATAI

TEMOS AKTUALUMAS.

Sveika gyvensena – kasdieninis gyvenimo būdas, kuris stiprina ir tobulina rezervines organizmo galimybes, padeda žmogui išlikti sveikam, saugoti ir gerinti savo sveikatą. Sveikos gyvensenos veiksniai yra: racionali mityba, optimalus fizinis aktyvumas ir grūdinimasis, racionali darbo ir poilsio kaita, asmens higiena ir kūno priežiūra. Suvokdami vaikų sveikatos saugojimo ir stiprinimo reikšmę, pedagogai turi suteikti ugdytiniams žinių apie sveiką gyvenimo būdą, padėti suprasti sveiko gyvenimo privalumus, ugdyti sveikos gyvensenos įgūdžius ir įpročius, bei pripažinti sveikatą, kaip vieną iš svarbiausių vertybių žmogaus gyvenime (Gudzinskienė, 2007).

Darželyje realizuojamos įvairios programos. Viena jų – Sveikatos stiprinimo programa. Sveikatos stiprinimas darželyje yra vienas iš labiausiai efektyvių ir veiksmingų būdų, galinčių gerinti ne tik vaikų, bet ir visos visuomenės sveikatą.

TYRIMO TIKSLAS – išsiaiškinti tėvų požiūrį į sveikatingumo ugdymo veiklą darželyje.

TYRIMO UŽDAVINIAI:

- 1) Įvertinti sveikatingumo veiklą darželyje.
- 2) Atlikti tyrimo duomenų statistinį apdorojimą.
- 3) Suformuoti išvadas ir pateikti rekomendacijas.

TYRIMO ORGANIZAVIMAS.

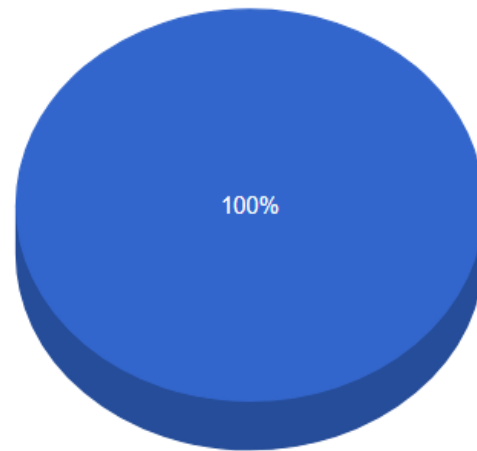
Tyrimas buvo atliktas Vilniaus m. lopšelyje–darželyje „Strazdelis“ 2018m. vasario – balandžio mėnesiais. Buvo apklausti lopšelio–darželio „Strazdelis“ 11 grupių auklėtinių tėveliai.

Sveikatos stiprinimo grupė parengė anketą, kurią sudarė 12 klausimų. Iš jų 3 klausimai apie maitinimo organizavimą darželyje, 2 – apie asmens higienos ir kūno priežiūrą, 2 – apie fizinį aktyvumą ir 4 – apie Sveikatos stiprinimo programos įgyvendinimą.

Respondentai turėjo įvertinti faktorius, labiausiai lemiančius vaikų sveikatos stiprinimą.

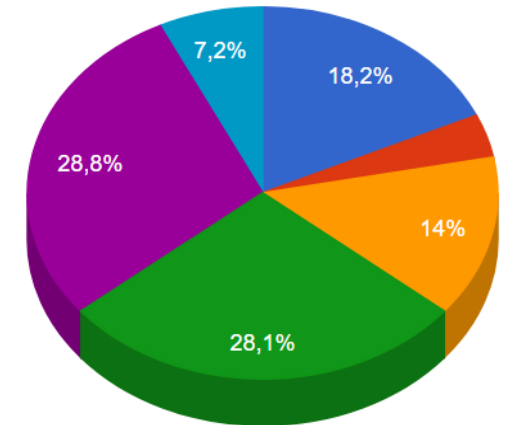
Ar pritariate sveikos gyvensenos ugdymui darželyje?

- Taip
- Ne

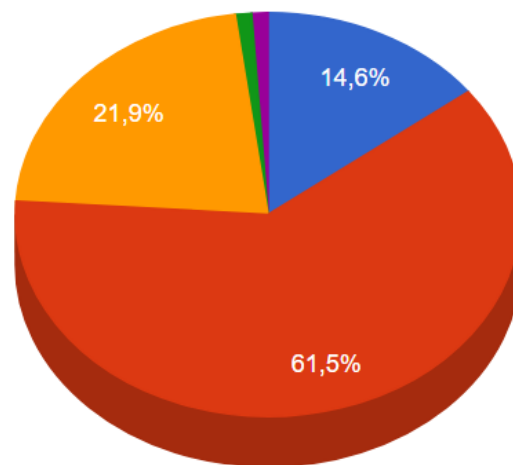
Pažymėkite 3 svarbiausias sveikos gyvensenos kryptis ugdant vaikų fizinę sveikatą.

- Grūdinimas oru ir vandeniu
- Ligų profilaktika
- Asmens higiena
- Fizinis aktyvumas
- Sveika mityba
- Saugi aplinka

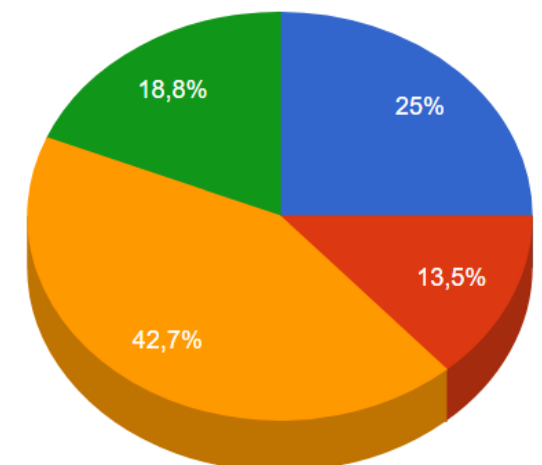
Kaip vertinate vaikų maitinimą darželyje?

- Labai gerai
- Gerai
- Patenkinamai
- Blogai
- Neatsakė į klausimą

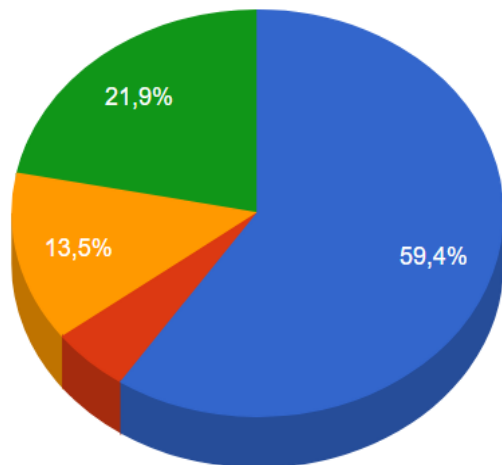
Ar pakankamai vaikai darželyje gauna vaisių ir daržovių?

- Taip
- Ne
- Iš dalies
- Nežinau

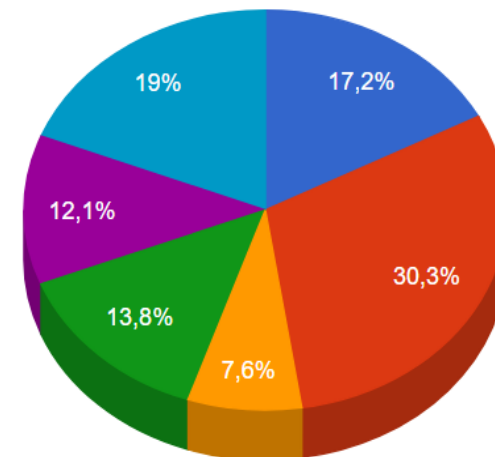
Ar pakankamai vaikai darželyje gauna pieno produktų?

- Taip
- Ne
- Iš dalies
- Nežinau

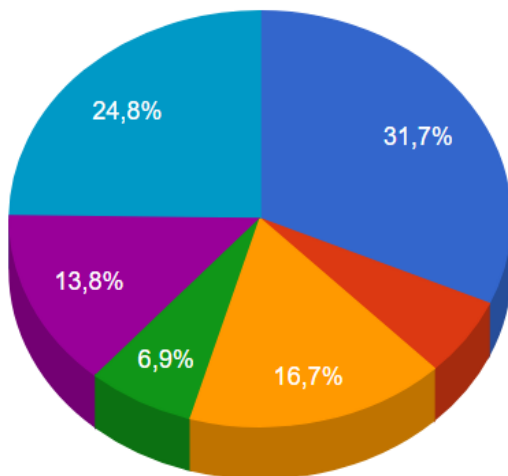
Prašome pažymėti 3 svarbiausias asmens higienos sritis.

- Burnos higiena
- Odos (rankų higiena)
- Aprangos higiena
- Ligų profilaktikos higiena
- Dienos režimas
- Mitybos higiena

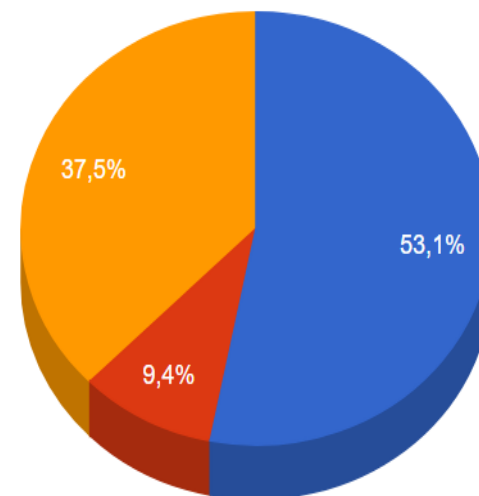
Pažymėkite tas vaiko asmens higienos ugdymo kryptis, kuriose jūsų vaiko pasiekimai yra labiausiai pastebimi.

- Rankų plovimas, veido prausimas
- Dantukų skalavimas po valgio
- Elgesio kultūra prie stalo
- Drabužių ir avalynės priežiūra
- Asmeninių daiktų priežiūra
- Naudojimasis tualetu

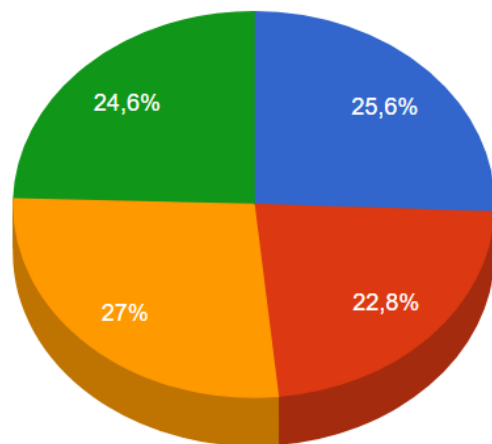
Ar darželyje sukurta palanki aplinka vaikų fiziniam aktyvumui skatinti?

- Taip
- Ne
- Iš dalies

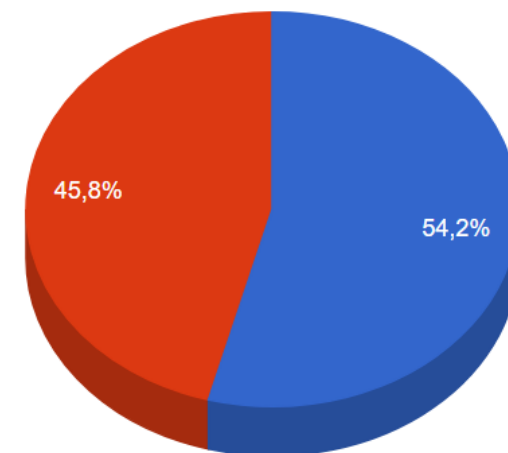
Pažymėkite fizinio aktyvumo skatinimo formas, stiprinančias vaikų fizinę sveikatą.

- Rytinė mankšta
- Kūno kultūra
- Pasivaikščiavimai
- Judrūs sportiniai žaidimai

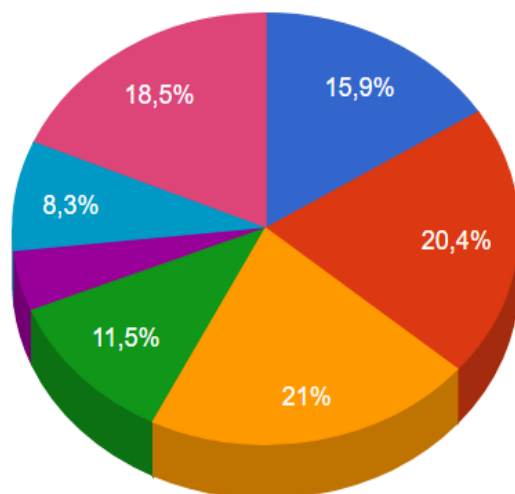
Ar dalyvaujate darželyje organizuojamuose sveikatingumo renginiuose?

- Taip
- Ne

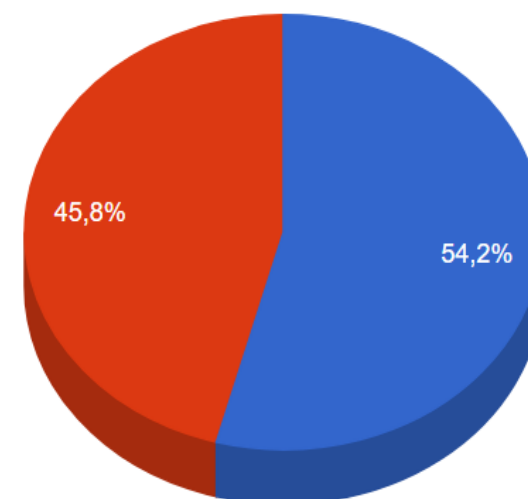
Pažymėkite kuriuose darželio organizuojamuose sveikatingumo renginiuose Jūs dalyvaujate.

- Saugaus eismo šventė
- „Vitaminizuotas“
- Sveiko maisto ragautuvės
- Specialistų paskaitos (dietologai, ortopedai, psichologai ir kt.)
- Sveikatos valandėlės
- Išvykos
- Sporto šventės

Ar gaunate pakankamai informacijos apie darželyje vykdomus sveikatingumo projektus?

- Taip
- Ne

TYRIMO REZULTATAI IR JŲ APTARIMAS.

Tyrimas atskleidė auklėtinių tėvų nuomonę apie darželyje vykdomą sveikos gyvensenos stiprinimo veiklą, pedagogų vaidmenį saugant vaikų sveikatą.

Visi tėveliai pritaria sveikos gyvensenos ugdymui darželyje – 100 %.

Siekiant išsiaiškinti tėvų nuomonę apie 3 svarbiausias sveikos gyvensenos kryptis ugdant vaikų fizinę sveikatą, savo atsakymus tėveliai galėjo pasirinkti iš 6 pateiktų atsakymų variantų. Paaiškėjo, kad sveika mityba 28,8 % ir fizinis aktyvumas – 28,1 %, asmens higiena 14 % - svarbiausios kryptys ugdant vaikų fizinę sveikatą.

Tyrimo metu, tėvelių buvo klausama, kaip jie vertina maitinimo organizavimą darželyje. Rezultatai parodė, kad dauguma tėvelių 61,5 % maitinimo organizavimą vertina gerai.

Tėvelių buvo klausama ar pakankamai vaikai gauna vaisių ir daržovių darželyje. 25 % respondentų atsakė – taip, 42,7 % – iš dalies; ar vaikai pakankamai gauna pieno produktų darželyje, dauguma tėvelių atsakė – taip net 59,4 %.

Siekiant išsiaiškinti tėvų nuomonę apie 3 svarbiausias asmens higienos sritis ugdant vaikų fizinę sveikatą, savo atsakymus tėveliai galėjo pasirinkti iš 6 pateiktų atsakymų variantų. Atsakymai apie svarbiausias asmens higienos sritis pasiskirstė taip: odos (rankų higiena) (30,3 %), mityba (19%), burnos higiena (17,2 %).

Tėveliai pažymėjo, kad vaikų pasiekimai labiausiai pastebimi: rankų plovimo, veido prausimo – 31,7 %, naudojimas tualetu – 24,8 %, elgesio kultūra prie stalo – 16,7 %.

Apklausoje pateikta klausimų apie vaikų fizinės sveikatos stiprinimą. Darželio aplinką teigiamai įvertino 53,1 % tėvelių. Tėvelių nuomonės pasiskirstė beveik po lygiai vertinant fizinio aktyvumo formas, stiprinant fizinę vaikų sveikatą: pasivaikščiojimai – 27 %, rytinė mankšta – 25,6 %, judrūs žaidimai – 24,6 %, kūno kultūra – 22,8 %.

Siekiant išsiaiškinti ar tėveliai dalyvauja darželyje organizuojamuose renginiuose: 54,2 % tėvelių pažymėjo, kad dalyvauja darželyje organizuojamuose sveikatingumo renginiuose (Sveiko maisto ragautuvėse – 21 %, projekte „Vitaminizuotas“ – 20 %, Sporto šventėse – 18,5 %, Saugaus eismo šventėse – 15,9 %, specialistų paskaitose (dietologai, ortopedai, psichologai ir kt.) – 11,5 %, išvykose – 8 %.

Pateikus klausimą ar pakankamai tėveliai gauna informacijos apie darželyje vykdomus sveikatingumo projektus, 54,2 % atsakė – taip.

IŠVADOS.

Remiantis tyrimo duomenimis galima daryti išvadą, kad darželyje įgyvendinama Sveikatos stiprinimo programa, propaguojamas sveikatingumas, skiriamas dėmesys sveikatos žinioms ir įgūdžiams įsisavinti. Tyrimas atskleidė, kad auklėtinių tėveliams trūksta informacijos apie darželyje vykdomą sveikatingumo veiklą.

IX. NAUDOTA LITERATŪRA

1. Sveikatą stiprinančių mokyklų veiklos vertinimo rodikliai ir jų taikymas ikimokyklinio ugdymo mokyklose. Metodinės rekomendacijos Vilnius 2017 m.
2. Vilniaus lopšelio-darželio „Strazdelis“ strateginis planas 2018-2022 m.
3. Vilniaus lopšelio-darželio „Strazdelis“ ikimokyklinio ugdymo programa 2017 m.